

Zaļais publiskais iepirkums

Publicēts: 29.01.2020.

Normatīvais regulējums un metodiskais
atbalsts

[Skatīt vairāk](#)

Sadarbības partneru
pieredze

[Skatīt vairāk](#)

Biežāk uzdotie jautājumi (BUJ)

[Skatīt vairāk](#)

Informatīvie un audiovizuālie
materiāli

[Skatīt vairāk](#)

Eiropas Komisijas izstrādātie ieteikumi ZPI piemērošanai

[Skatīt vairāk](#)

Zaļā iepirkuma kalkulators

[Skatīt vairāk](#)

Kas ir Zaļais iepirkums, kā tas strādā un kādi ir tā ieguvumi?

[Skatīt vairāk](#)

Kā atpazīt Zaļo
iepirkumu?

[Skatīt vairāk](#)

Zaļā iepirkuma pieredzes stāsti.

[Skatīt vairāk](#)

[25. novembra vebinārs par ZPI piemērošanu pārtikas piegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos](#)

[26. novembra vebinārs par ZPI piemērošanu mēbeļu iepirkumos](#)

[15. decembra vebinārs par ZPI piemērošanu būvdarbu iepirkumos](#)

Jaunums!

06.05.2021. Ministru kabinetā iesniegts VARAM sagatavotais informatīvais ziņojums "[Par zaļā iepirkuma īstenošanu valsts pārvaldē 2020. gadā](#)"

[Aktualizētas zaļā publiskā iepirkuma piemērošanas vadlīnijas](#)

[Datu ieguve un analīze par bioloģiskās lauksaimniecības tirgus gatavību publiskajam iepirkumam](#) (Informācijas apkopojums 2020.gada aprīlī SIA "Gateway & Partners" gala nodevums)

[Skaidrojums par ZPI kritēriju piemērošanu kafijas pauzēm semināros.](#)

[Skaidrojums par EnergyStar izmantošanu.](#)

Zaļais publiskais iepirkums (turpmāk – arī ZPI) ir process, kura ietvaros valsts un pašvaldības iestādes cenšas iepirkt preces un pakalpojumus ar iespējami mazāku ietekmi uz vidi, ņemot vērā dzīves cikla izmaksas produktiem vai pakalpojumiem ar vienādu primāro funkciju, ar kura palīdzību iespējams:

samazināt ietekmi uz vidi – katra nopirktā prece vai pakalpojums atstāj ietekmi uz vidi visās tās aprites cikla stadijās (ražošana → lietošana → pārstrāde otrreizējai izmantošanai vai noglabāšana atkritumu izgāztuvē);

veicināt sociālus uzlabojumus – ar iepirkumu procedūrā iestrādātu nosacījumu palīdzību iespējams nodrošināt labākus darba apstākļus, piemēram, samazinot toksisko ķīmisko vielu saturu tīrīšanas līdzekļos uzlabo dzīves un darba vides apstākļus, transports ar samazinātu izmešu apjomu veicina gaisa kvalitātes uzlabošanu un saskarsmes ar elpvadu slimībām riska samazināšanos;

panākt ietaupījumus budžetā – plānojot iegādāties kādu preci vai pakalpojumu, vispirms tiek izvērtētas reālās vajadzības, tādējādi samazinot iepirkumu apjomu. Otrkārt, tiek veikts preces aprites cikla izmaksu novērtējums. Tādā veidā iespējams ņemt vērā visus faktorus (ne tikai preces vai pakalpojuma sākotnējo cenu, bet arī ekspluatācijas un radīto atkritumu apsaimniekošanas izmaksas) un galarezultātā panākt līdzekļu ekonomiju.

Katru gadu ES dalībvalstis kopumā publiskā iepirkuma mērķiem tērē vidēji 19% no iekšzemes kopprodukta. Latvijā publiskais iepirkums veido 17% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Šāda ietekme uz preču un pakalpojumu tirgu ir nozīmīga, tāpēc, iekļaujot vides prasības publiskajā iepirkumā (veicot zaļo publisko iepirkumu), ir iespējams ne vien veicināt videi draudzīgu preču un pakalpojumu īpatsvara pieaugumu tirgū, bet arī panākt finansiālus un sociālus uzlabojumus, ZPI ir viens no ES vides, klimata un enerģijas politikas prioritārajiem instrumentiem, un vides nosacījumu iekļaušana iepirkumu specifikācijās, kļūst prioritārs uzdevums arī Latvijā.

ES dalībvalstīs iepirkumu normatīvo ietvaru kopš 2004. gada veido divas publiskā iepirkuma direktīvas, kas paredz vides nosacījumu iekļaušanu iepirkuma procedūrās, ja iepirkums pārsniedz noteiktu robežlielumu (sliksni):

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru;

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs.

Minēto direktīvu prasības iestrādātas dalībvalstu nacionālajos tiesību aktos. Latvijā to nosaka attiecīgi Publisko iepirkumu likums un likums „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām”.

2014.gada 26.februārī ir pieņemta Direktīva 2014/24/ES un Direktīva 2014/25/ES, kas paredz ar vidi saistītu kritēriju iekļaušanu publiskajos iepirkumos un kas ir pārņemtas “Publisko iepirkumu likumā” un “Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā”.

Zaļais publiskais iepirkums Latvijā

2014.gada Valdības rīcības plānā ir noteikts, ka viens no Valdības mērķiem ir izstrādāt un ieviest "zaļo iepirkuma" (ZI) principu valsts un pašvaldību publiskajos iepirkumos, sekmējot veselīgas pārtikas un vietējo materiālu (tostarp koksnes) īpatsvara pieaugumu.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar iesaistītajām pusēm ir izstrādājusi [„Zaļā iepirkuma veicināšanas plānu 2015. – 2017.gadam”](#), (apstiprināts MK 17.02.2015). Zaļā iepirkuma veicināšanas plānā tiek raksturota esošā situācija, tai skaitā identificētas galvenās problēmas, kas saistās ar ZPI un ZI ieviešanu, un ir iekļauti konkrēti pasākumi šo problēmu risināšanai.

Atbilstoši Zaļā iepirkuma veicināšanas plānam tika izstrādāts normatīvais regulējums - [Ministru kabineta noteikumi “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība”](#). Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 18.februāra rīkojuma Nr.83 „Par Zaļā iepirkuma veicināšanas plānu 2015.-2017.gadam” 4.punktu un augstāk minēto Ministru kabineta noteikumu 14.5.punktu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai katru gadu līdz 1.maijam jā sagatavo un jā iesniedz Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par plāna īstenošanas gaitu. Detalizētāka informācija ir sniegta [informatīvajā ziņojumā](#).

2014.gada 9.jūlijā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas rīkojumu Nr. 242 ir izveidota [Zaļā iepirkuma veicināšanas darba grupa](#).

Zaļā publiskā iepirkuma prasību iekļaušana ES finansētos projektos

Īstenojot Eiropas strukturālo un investīciju fondu[1] (turpmāk – ESI fondu) līdzfinansētus projektus, kā viens no horizontālajiem principiem ir noteikts princips „Ilgtspējīga attīstība”. Atbilstoši Horizontālais principa „Ilgtspējīga attīstība” īstenošanas uzraudzības metodikai, kā viens no noteiktajiem kopējā darbības programmas uzraudzības rādītājiem ir noteikts „Zaļais publiskais iepirkums”. Līdz ar to turpmākā ESI fondu ieviešanas procesā atbilstošais rādītājs tiek iekļauts atbildīgo iestāžu plānoto pasākumu [atlases kritērijos](#).

Kontaktinformācija: zpi@varam.gov.lv

[1] Kohēzijas fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds.

<https://www.varam.gov.lv/lv/zalais-publiskais-iepirkums>